

PLAN

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Västerhejde/Eskelhem so

Ansvarig: Annika Jakobsson

2025-10-01

Läsår: 2025-2026

Version [1.0]

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Innehåll

Plan mot diskriminering och kränkande behandling	1
Västerhejde/Eskelhem so	1
1. Inledning	3
2. Skolans vision	3
3. Delaktighet i plan mot diskriminering och kränkande behandling.....	4
4. Utvärdering av föregående år	4
5. Kartläggning	8
6. Årets aktuella åtgärder	9
6.1. Analys-orsaker till de hinder som upptäckts	9
6.2. Mål och åtgärder för det förebyggande arbetet	9
7. Arbetsgång för anmälan och utredning	10
Viktiga definitioner och begrepp	12
Definitioner	12
De sju diskrimineringsgrunderna.....	13
Skolans ordningsregler	15

1. Inledning

Vad är kränkande behandling?

Det är ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567).

Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det skall vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig.

Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall. Det är viktigt att komma ihåg att yngre elever inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre elever och vuxna.

Källa: 6 kapitlet 3 § Skollagen

Vad är diskriminering?

Det är ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet utan utifrån diskrimineringsgrunderna enligt diskrimineringslagen (2008:567):

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Planen gäller för fritidshem och skola. I texten används begreppen skola och elev.

2. Skolans vision

Västerhejde/Eskelhem skolområdes vision har fokus på gemenskap och inkludering. Vi strävar efter att skola och fritids ska vara en trygg plats för våra elever där alla får vara sig själva och lyckas tillsammans. Trygga elever lär sig bäst.

3. Delaktighet i plan mot diskriminering och kränkande behandling

Elev:

Eleverna är delaktiga i kartläggningar gällande trygghet och trivsel vid utvecklingssamtal, klassråd, kamratstödjarmöte och elevråd. I samband med dessa aktiviteter ges möjlighet till diskussion runt trygghetsfrågor samt påverkan i skolområdets likabehandlingsarbete. Varje månad deltar alla elever i en digital enkät där de svarar på frågor om trivsel och trygghet. Det finns också möjlighet att skriva egna kommentarer.

Vårdnadshavare:

Vårdnadshavare får fortlöpande information om det pågående arbetet via till exempel veckobrev i Unikum, föräldramöte samt på utvecklingssamtal. Vårdnadshavare kontaktas om deras barn är inblandade i kränkingsärenden.

Personal:

All personal i skolan skall vara väl förtrogna med planen och har ansvar för att följa upp den samt håll sig uppdaterad i skolans likabehandlingsarbete. Skolområdets trygghetsteam med representanter från båda skolorna har ett övergripande ansvar för att se till att detta sker. Utvärderingar och kartläggningar görs kontinuerligt i arbetslagen. Likabehandlingsarbetet finns alltid på dagordningen i arbetslagens respektive mötesformer.

4. Utvärdering av föregående år

Identifierad risk	Utförd åtgärd	Mål med åtgärd	Resultat
Otrygga raster	Trygghetsvecka Tydliga förväntningar på rastvärdarna,	Påbörja relationsbygge, skapa gruppdynamik, öka elevernas kännedom om regler och rutiner på skolgården, i klassrummet, på fritids Tydliggöra uppdraget på vad som förväntas av en rastvärd	Positiv upplevelse men kan fortsätta att utvecklas Dokumentet behöver förverkligas mer. Elever har synpunkter på inaktiva vuxna under rasttid. Mer frekvent användande av reflexvästar.

	<p>Utbilda rörelsecoacher.</p> <p>Miljödag i Västerhejde och Skolgårdsdag i Eskelhem</p>	<p>Inspirera till rörelse och fysisk aktivitet – mer rörelse under skoldagen leder till färre bråk, bättre trivsel och större gemenskap. Eleverna får möjlighet att vara med och påverka utemiljön</p>	<p>Eleverna har uppskattat utbildningen. Varierat engagemang hos deltagande elever i aktiviteterna. Tydligare organisation krävs för att hålla aktiviteten vid liv.</p> <p>Stort engagemang hos elever och även vårdnadshavare i Eskelhem. En uppskattad dag. Fina utemiljöer på båda skolorna utan skadegörelse eller klotter.</p>
<p>Alla elever känner inte alla vuxna</p>	<p>Utflykt i skolstart</p> <p>Temadag: jul (Eskelhem)</p> <p>Fritidshemmets dag med aktiviteter tillsammans alla avdelningar (Västerhejde)</p> <p>Skolbyttardag</p>	<p>Stärka vi-känslan, underlätta relationsbygge</p> <p>Stärka v-känslan, få gemensamma upplevelser</p> <p>Uppmärksamma fritids uppdrag för all personal, stärka vi-känslan och skapa gemensamma referenser</p> <p>Skapa en första relation för att skapa trygghet och god kamratanda</p>	<p>Mycket uppskattat på båda skolorna</p> <p>Mycket lyckat, eleverna lyfter aktiviteterna som bra minnen av skolan</p> <p>Mycket lyckat, all personal delaktig i aktiviteterna på fritids.</p> <p>Väl organiserat och förberett.</p>
<p>Otrygga platser: ex. omklädningsrum, toaletter, platser på skolgården</p>	<p>Gemensamma rutiner/regler för elevens hela skoldag</p>	<p>Skola och fritids samverkar för att elevens hela skoldag ska bli tydlig och förutsägbar. Ex. samma plats i matsal på lunch och mellanmål</p>	<p>Flera goda exempel på ökad trygghet lyfts i t.ex matsalen och på fotbollsplanen men flera elever upplever fortsatt otrygghet så vi har ett gemensamt uppdrag att fortsätta jobba med detta.</p>

	<p>Kartlägga otrygga/trygga platser</p> <p>Bemannade omklädningsrum</p> <p>Bussvärdar</p> <p>Morgon-rastvärd</p>	<p>Synliggöra för eleverna både de trygga och otrygga platserna</p> <p>Öka tryggheten med vuxennärvaro när det krävs Personal på busshållplatsen i samband med avfärd för att öka tryggheten Personal ute från kl. 7.00 till skolstart för att öka tryggheten i samband med skolstart.</p>	<p>Diskussionerna i samband med kartläggningen viktig och betydelsefull för att medvetandegöra eleverna om sitt eget ansvar för skolans upplevda trygghet.</p> <p>Vi lyckas inte fullt ut i alla årskurser med detta, sårbart vid frånvaro av personal. Fungerar väl.</p> <p>Fungerar väl.</p>
Otrygga relationer mellan elever	<p>Idrottens dag</p> <p>Lekdag F-klass-åk3 Västerhejde</p> <p>Skolskog -temarbete i tvärgrupper i Eskelhem</p> <p>WCP – Västerhejde</p>	<p>Inspirera till rörelse och fysisk aktivitet – mer rörelse under skoldagen leder till färre bråk, bättre trivsel och större gemenskap. Öka elevernas delaktighet, förmåga att samarbeta bygga relationer Äldre elever leder yngre elever, ökar elevernas delaktighet, förmåga att samarbeta Äldre elever undervisar yngre</p>	<p>Mycket uppskattat.</p> <p>Väl fungerande och uppskattat av eleverna.</p> <p>Väl fungerande och uppskattat av eleverna</p>

	<p>Ledarutbildning i åk 6</p> <p>Fadderverksamhet i Västerhejde Trygghetsgrupper i Eskelhem</p> <p>Upptärdardag i Västerhejde</p>	<p>för att utbilda och stärka varandra till att stå upp för allas lika värde, barnens rättigheter, demokrati och hållbar utveckling Fokus på normer, värden, ledarskap, gruppträck och SANT Äldre elever är förebilder för att skapa en trygg lärande miljö. Ansvarstagande ökar trygghetskänslan och ger en ökad delaktighet för att skapa goda relationer mellan elever Uppmuntrar eleverna att våga bjuda på sig själva</p>	<p>Flera vinster hos elever som utvecklas när de får presentera för yngre elever.</p> <p>Uppskattat av eleverna i åk 6, förberedelse inför åk 7.</p> <p>Mycket uppskattat av eleverna och något de ofta efterfrågar att göra mer av.</p> <p>Mycket uppskattat och övar ett tillåtande klimat</p>
--	---	--	--

5. Kartläggning

Vi har undersökt verksamheten genom:

- enkäter som eleverna gör skriftligt varje månad. För de yngre eleverna ställs frågorna i ett samtal individuellt eller i grupp.
- individuella intervjuer av eleverna i åk 6. Person ur trygghetsteamet intervjuar eleverna i åk 6 i början och slutet av läsåret för att få en bild av deras upplevelse av trygghet och studiero på skolan.
- dokumentation från fall av kränkande behandling följs upp varje vecka av trygghetsteamet.
- trygghetsvandringar eller kartläggningar av trygga och otrygga platser sker minst 1 gång/termin eller vid behov i respektive årskurs.
- arbetsplatsträffar eller andra samtal. Översyn av olika rutiner, riktlinjer och policydokument sker regelbundet under läsåret.
- Regionens enkät för elever i åk 4-6 för att kartlägga trygghet och studiero

6. Årets aktuella åtgärder

6.1. Analys-orsaker till de hinder som upptäckts

Analys av orsakerna till de risker och hinder som vi har upptäckt i kartläggningen.

Vad vi behöver utveckla för att alla skall känna trygghet:

- Skapa en gemensam ribba för vad som är tillåtet, - mer diskussioner i arbetslaget
- Att alla känner att vi har ett gemensamt ansvar för alla elever
- Våga agera när jag som vuxen ser elever som påverkar andra elevers trygghet
- Se över rutiner för att dokumentera och agera utifrån händelserapportering, t.ex. samsyn kring när eller hur vårdnadshavare informeras.
- Skapa gemensamma regler på fotbollsplan

Vad vi behöver fortsätta med för att förebygga så att alla känner trygghet:

- MVP implementeras i åk 5. Tåget kan användas från F-klass och uppåt.
- Prata med eleverna, göra dem delaktiga i regler och rutiner, följa upp på klassråd
- Öva eleverna på verktyg i t.ex. konfliktlösning,
- Vidmakthålla PAX som ett verktyg at skapa studiero i klassrummet.
- Öka relationsbyggandet mellan alla vuxna och alla elever för att öka möjligheten att backa upp varandra; våga fråga och prata med varandra om man ser att den andra inte agerar.
- Agera på det lilla. Små saker skall också tas på allvar.
- Våga be om hjälp
- Följa upp den som blivit utsatt hur den mår lite senare/ nästa dag.
- Utbilda alla vårdnadshavare för att förebygga kränkningar på nätet och i sociala medier.
- Tydliga styrda aktiviteter: t.ex. rörelsecoacherna, klasslekar
- Ge olika händelsecase i klassen, fråga eleverna: Vad kan vi göra? Vad önskar ni att vi gör?
- Fortsätta med aktiviteter där äldre elever blir förebilder för yngre, ex. Fadderverksamhet, trygghetsgrupper mm.

6.2. Mål och åtgärder för det förebyggande arbetet

Beskrivning av åtgärder som planeras påbörjas eller genomförs under det kommande året samt vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs.

Identifierad risk	Planerad åtgärd	Mål med åtgärd	När genomförs åtgärden och ansvarig
Otydlighet kring regler och gränser	<ul style="list-style-type: none"> - Gemensamma fotbollsregler på skolan eller i respektive åk - Utbildning HBTQI av all personal - Informera vårdnadshavare	<p>Ökad trygghet på fotbollsplanen.</p> <p>Ökad kunskap att förebygga kränkningar</p>	<p>Klassråd/Elevråd</p> <p>Ht 25 i Kompetensportalen av all personal</p> <p>Föräldramöten åk 3-6</p>

		inom HBQ Ökad beredskap för kränkningar via nätet	Info i veckobrev
Bristande ansvarsfördelning	<ul style="list-style-type: none"> - Konkreta förväntningar dokumenteras och följs upp på skol/fritids-möten - Följ upp förväntningar på rastvärden 	Vuxna som vågar agera	Skolfritidsmöten varje vecka APT varje månad
Osäkerhet kring dokumentation och uppföljning av händelserapportering	<ul style="list-style-type: none"> - Diskussioner utifrån gemensamma case. - Utbildning av THT 	Ökad säkerhet i dokumentation	APT under året samt under KUT-dagar sam är gemensamma för skola/fritids THT:s informationsfilm
Elever som upplever otrygghet och rädsla för hot och våld.	<ul style="list-style-type: none"> - PAX - MVP,Tåget - Vuxna som vågar agera - Fadderverksamhet/Trygghetsgrupper/ Kamratstödjare - Relationsskapande aktiviteter som t.ex. utflykt, uppträdardag, WCP, lektag etc - Inleda läsåret med 2 Trygghetsveckor/Lärakännasamtal för f-kl, 1:an och 4:an och nya elever) - Case för eleverna att diskutera utifrån 	Ökad upplevd trygghet hos eleverna i alla årskurser. Färre händelserapp orter ang. hot och våld	Lärare F-klass-åk 3 THT, lärare åk 5 All personal i skolområdet Klasslärare F- klass-åk 6 All personal Klassråd/Elevråd Värdegrundsv (THT)

7. Arbetsgång för anmälan och utredning

Personal på skola eller fritids som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller diskriminering i samband med verksamheten måste skyndsamt anmäla det till rektorn.

Det saknar betydelse hur personalen får kännedom om händelsen. Personal eller rektor får inte göra någon värdering på förhand av hur allvarlig en händelse är innan anmälan. Anmälningsskyldighet gäller även om vårdnadshavare, barn eller elever inte vill att händelsen ska anmälas.

1. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller diskriminering i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

- Personal anmäler via kontaktformulär: Händelserapport/Anmälan om kränkande behandling som finns på Insidan under Prorenata.
2. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.
    - Rektor tar emot och hanterar händelserapporten i journalsystemet Prorenata. Vid hantering går en anmälan till huvudman.
  3. Inom region Gotland är utredningsskyldigheten delegerad till rektor. Rektor är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.
    - Om händelsen behöver utredas ytterligare meddelar den av rektor utsedd ansvarig person att en utredning måste göras. Underlag för utredning nås via kontaktformulär på Insidan, Prorenata.

För mer info se riktlinjer för Prorenata.

Bilaga 1

Viktiga definitioner och begrepp

Definitioner

Diskriminering

En förenklad beskrivning av lagens definition av diskriminering är att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska också **ha samband** med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Det finns olika former av diskriminering.

Direkt diskriminering

Är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. Direkt diskriminering kan det till exempel vara om en elev inte får följa med på skolresan för att hon sitter i rullstol (funktionshinder). Eller att förskola inte tar hänsyn till kötid och istället premierar barn i en viss ålder (ålder).

Indirekt diskriminering

Innebär att någon missgynnas genom att det tillämpas en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar någon utifrån diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när två killar inte får anmäla sig till skolbalen tillsammans därför att reglerna säger att det bara är tillåtet att anmäla sig som pojke och flicka (sexuell läggning). Indirekt diskriminering kan också vara ett direktiv från huvudmannen, exempelvis att alla barn måste delta i förskolavslutning i kyrkan.

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte genomför skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, nedsättande skämt, gester eller utfrysning.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Förutom kommentarer och ord kan det till exempel handla om att någon tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Kränkande behandling

Skollagens definition av kränkande behandling är ”ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet”. (skollagen kap 5 kap § 3)

Mobbning

Begreppet mobbning finns inte i skollagen. En vanlig användning av ordet är om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden

De sju diskrimineringsgrunderna

Kön

Begreppet innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Avses i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat sätt) ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

Etnisk tillhörighet

En individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Nationellt ursprung betyder att personer har samma nationstillhörighet, som till exempel finländare, polacker eller svenskar. Etniskt ursprung innebär att personer har ett relativt enhetligt kulturmönster. Som exempel kan nämnas att en person tillhör någon av de nationella minoriteterna såsom samer och romer.

Religion eller annan trosuppfattning

Avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas **inte** av diskrimineringslagens skydd.

Funktionsnedsättning

Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan vara till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.

Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel- och synskador med mera.

Sexuell läggning

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.

Ålder

Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.

Diskrimineringslag (2008:567), <https://www.do.se/diskriminerad/diskrimineringsgrunder>

Bilaga 2

Skolans ordningsregler

Skollagen 5 kap 5 § *Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.*

Eskelhem skola

- Jag respekterar både barn och vuxna och använder ett vårdat språk.
- Jag är rädd om skolan allt som finns där.
- Jag stannar på skolans område under skoltid.
- Jag kastar inte snöboll under skoltid.
- Jag lämnar godis och sötsaker hemma.
- Jag lämnar mobiltelefonen hemma om inte mina vårdnadshavare och lärare kommit överens om annat.

Västerhejde skola

- Jag respekterar både barn och vuxna och använder ett vårdat språk.
- Jag är rädd om skolan allt som finns där.
- Jag stannar på skolans område under skoltid.
- Jag kastar inte snöboll under skoltid.
- Jag går i tunneln under Toftavägen. Jag leder min cykel, elsparkscykel eller liknande.
- Jag lämnar godis och sötsaker hemma.
- Jag lämnar mobiltelefonen till lärare på morgonen eller hemma om inte mina vårdnadshavare och lärare kommit överens om annat.